

KÖZTELEK

KÖZ- ÉS MEZŐGAZDASÁGI LAP.

AZ ORSZÁGOS MAGYAR GAZDASÁGI EGYESÜLET HIVATALOS KÖZLÖNYE.

Az országos m. gazdasági egyesület tagjai ingyen kapják.
Nem tagoknak előfizetési díj:
Egész évre 10 frt, félévre 5 frt, negyedévre 2 frt 50 kr.

Megjelen minden szerdán és szombaton.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest (Köztelek),
úlló-ut 25. szám.
Levelekre csak beküldött postabélyeg ellenében válaszolunk.

Közlemények az orsz. magy. gazdasági egyesület köréből.

Meghívó.

Az orsz. magyar gazdasági egyesület közgazdasági szakosztálya f. év december hó 1-én, kedden, d. u. 4 órakor a Közteleken ülést tart.

Főtárgyak:

1. Az amerikai sertésbehozatali tilalom megszüntetése tárgyában. mezőgazdasági érdekeink szempontjából való állást foglalás.

2. Dr. Csillag Gyulának előterjesztése a birtokstatisztika ügyében. — Javaslatok Magyarország birtokstatisztikájának elkészítése a földmegoszlás és a megterhelés tekintetében, e munkálatok költségvetései.

3. A fővárosi tanács átirata, melyben a juh-huskivitel érdekében husértékesítő szövetkezetek létrehozását ajánlja.

4. A budapesti vásárocsarnokok ügyében Matuska Alajos tanácsnoknak a fővárosi tanácshoz intézett előterjesztésére a mezőgazdák szempontjából teendő észrevételek.

5. Dr. Bernáth István előterjesztései és javaslatai konzulátus ügyünknek a mezőgazdaság czéljainak megfelelőbb szervezésére.

6. A gyapjuszokványosuly (56 kg.) megváltoztatását (50 kgra) illető javaslata.

7. Egy tag választása a könyvkiadó-vállalat felügyelő-bizottságába.

8. A borászati szakosztály átteszi a filloxera ellen védekező szövetkezetnek a földmívelési minisztérium által kidolgozott alapszabályait tárgyalás végett.

9. A jégbiztosítás ügyében Neumann A. előterjesztése.

10. A földmívelési miniszter leirata Donáth Alajos a marhabiztosítás ügyében tett javaslatát illetőleg.

11. Előreláthatólag egy ülésen a tárgysorozat nem tárgyalhatóan le, a folytatólagos ülés idejének kitűzése.

A kereskedelmi miniszter jelentése az 1890. évről.

A múlt évnek méltó folytatása az a 952 oldalra terjedő kötet, melyben Baross Gábor kereskedelmi miniszter beszámol a képviselőháznak és így az ország 1890-ik évi működéséről.

A legnagyobb elismeréssel szólhatunk már magának a jelentésnek kiadásáról is, mely kiemeli a hivatalos bürokratizmus mysticumából a tárcza ügyeit, hozzáférhetővé teszi annak minden ágát, megismertet a czélzatokkal és irányokkal melyek a felelős minisztert vezérik. S az a dicsegetet érdemlő nyilvánosság melylyel ügyeit intézi, kelti fel azután azt az általános érdeklődést a nemzetben az ipar-, kereskedelem és a közlekedés ügyei iránt, a mely érdeklődés már felig nyert ügygyé teszi azt, a mihez a miniszter hozzányul.

Mert a mi iránt nem érdeklődünk, azzal nem foglalkozunk, s a mivel nem foglalkozunk az elposványosodik, vagy legfeljebb marad in statu quo, a mi egyenlő a visszamenéssel.

A kereskedelmi miniszter már két év előtt felfogta fentiek igazságát és míg tárczája ügyeinek részletes feltárásával «felelős» miniszterségének tevén eleget hozzáférhetővé teszi működését a részletes kritikának, addig beavatva nagyszabású működésébe a közönséget is, felkelti az általános érdeklődést, biztosítva már ezáltal is terveinél az eredményeket.

Szűk terink nem engedi a terjedelmes műnek minden részletével foglalkozni, nem posta- és közlekedési politikánkkal, mely a jelentés legnagyobb részét teszi, hisz hírül adják ezt a részletekben napi lapjaink, de ismertetjük belőle azt, a mi más oldalról is érdekl a mezőgazdaságot, különösen kiemelve azon ténykedéseket, melyeknél példát találunk a kereskedelmi tárczában arra, hogy az állami befolyás mily utakon érvényesüljön, közvetlen vagy közvetve egyes közgazdasági ágak emelésénél és mily gyakorlati eredményeket szülhet az állam segítő keze, ha okszerűen támogat egyes érdekeket.

Utügyek.

Az 1890. május hó 5-én szentesített közutak és vámokról szóló törvény alapján tett intézkedéseiről számol be először is a miniszter. Van ma már 5969-743 km. állami utunk, melynek fentartása 2,449,335 frtot igényel évenként. Míg ez az utálózat folytonosan fejlesztetik, addig a törvény szellemében elkészültek a szabályrendeletek, melyek a törvényhatósági utak jövő kezelését biztosítandják.

A jelentés részletesen foglalkozik az állami építészeti hivataloknak közutak fentartása körüli tevékenységével s bár még mindig érezzük uti mizeráinkat, a jelentés e része megnyugtató reményt kelt bennünk, hogy gyors lépésben haladunk e téren is a javulás útján.

A fentebb kimutattuk összesen kívül 429,594 frt adatot ki új állami utak s létesített hidak és műtárgyakra. Egy kilométer állami ut fentartása tehát összesen 10 frtba kerül.

A törvényhatósági utak és közmunkák az utadók behajtását illetőleg kiadattak a törvény megkövetelte miniszteri szabályrendeletek. — Az állam a törvényhatósági utakat 600,000 forinttal segítette.

Legkevesebb eredménye látható még az ut-törvénynek a községi vicinális utaknál, a melyek pedig mireánk gazdákra talán a legfontosabbak. Itt azonban, mint a jelentés is kifejti, nagyobb és érezhetőbb eredmény csakis a hálózat megállapítása, az érdekeltségek csoportosítása és a teherviselés arányának megállapítása után várható, mely irányban a munkálatok folyamatban vannak.

A postatakarékpénztárak.

Mindenki által mint a nemzeti takarékoság, különösen pedig a köznép és az alsóbb néposztályok takarékosági szelleme fokozásának hatalmas eszköze, örömmel fogadtatott 5 év előtt a postatakarékpénztárak életbeléptetése. Az 1890-ik évi betéti állag 4 79 millió, vagyis 1 millióval több mint 1889-ben. Ez összeg 168,706 betétkönyvecs-kére esik, melyek közül 132,252 magyar nyelvű. A betevőknek 22-4¹/₁₀-je tanuló, 31-8⁹/₁₀-je a 16—20-ik év között lévő egyén, a betétekből 73-9⁰/₁₀ az 5 frton alóli összegre esik, 5—10 frtos betét

már csak az összesnek 10-7⁰/₁₀-jét teszi. Mind oly jelek, melyek a postatakarékpénztárak hasznát, az alsóbb néposztályban és az ifjú nemzedékben bizonyítják, tehát ott, a hol a takarékoság és vagyonszerzésszeretet nemzetgazdasági és az általános jó szempontjából első sorban áll érdekünkben fejleszteni.

Egy újabb keletű, bár eddig sajnos a nagy közönség által általánosságban nem ismert üzlet-ágáról a postatakarékpénztáraknak ad a jelentés értesítést és ez a cheque-forgalom. Ez a gyakorlati berendezés mi reánk gazdákra is, a kik távol esünk a központoktól s fizetéseink, eladásainknál a készpénzmanipuláció, eltekintve a vagyoni biztonság sokféle szempontjától legalább is kényelmetlen, időt és munkát rabló dolog, felette fontos valami. Általa egyszerű utalványozás útján, a nélküli, hogy készpénzt kelljen kézbe venni, eszközölhetjük fizetéseinket (itt az adónál még a pénzügyminiszterre várnak ugyan feladatok), viszont a legnagyobb kényelemmel, a biztonság teljes mérvé mellett kaszálhatunk és kezelhetjük a részünkre eszközölt fizetéseket. Egyszóval a legpontosabban végezhetjük a legmegbízhatóbb állami postaközlegekkel összes kis vagy nagy pénzügyleteinket.

A dolog csak egy kissé idegenszerű, de hogy felette gyakorlati, arról e sorok írója saját praxisából állíthatja ki a bizonyítványt. Hogy azonban e közhasznú intézmény, különösen a gazdák között nem terjed eléggé, annak oka az is, hogy nem lett kellőleg publikálva, nem lett elégszer és eléggé népszerűen ismertetve. És ezt a körülményt ajánljuk azok figyelmébe, a kiknek e hasznos ügy vezetése kezökben fekszik.

Eddig az egész országban a cheque-számlatulajdonosok száma csak 910, melyben 53⁰/₁₀-l a kereskedők, 24⁰/₁₀-l iparosok szerepelnek. A befizetések összege volt 1890-ben 63 03 millió, a miből kifizett 61-15 millió, ebből láthatjuk, hogy az intézmény nem takarékbetétek, hanem a pénzforgalom közvetítésére van életbeléptetve. Modern századunk legfőbb követelménye a könnyed forgalom érdekében, mi csak kívánhatjuk a postatakarékpénztári cheque-forgalom minél szélesebb körü elterjedését.

A posta- és távirdai ügyek előadása után, a melyek nem tartoznak keretünkbe, ismertet a miniszter az 1890-ik év ipari és kereskedelmi törvényhozási intézkedéseket melyek gazdag volta olvasóink előtt bizonyára ismeretes.

Ezután szól az

ipartestületek és ipartársulatokról.

Mind a kettő az ipari érdekeknek törvényhozásilag létrehozott képvisellete. Az első újabb keletű és lassan magába olvasztja a társulatokat. 1890-ben alakult 16 új ipartestület, tizenkettő kebelében békéltető bizottság és 8-nál új segélypénztár. (Ez irányban az általános állapotokról tájékozást ad a miniszter megelőző évi jelentése). Felette érdekes és mi reánk gazdákra tanulságos része a jelentésnek az, a mi

az iparos tanoncz-iskolákról

mondatik, a melyek a népies alsóbb foku szakoktatásnak képviselői az ipar terén; melyeknek hivatása megadni az állampolgárok mindegyikének legalább alapjában ahhoz a pályához, a

Másképp működik a szellőztető télen. Ezt a 3. ábrából láthatjuk. Télen ugyanis a szoba levegője melegebb, mint a külső lég. Ekkor tehát az I. számú kürtőnek a szobába nyíló alsó a)-val jelzett nyílását csukjuk be és a felső b) nyílás marad nyitva, melyen a külső hidegebb levegő a nyíl irányában a szobába nyomul és abban egyenletesen eloszlik; a melegebb levegő pedig a szoba padozatánál a II. számú kürtőnek alsó a)-val jelölt nyílásán ismét a nyíl irányában a kürtőbe és ezen át a szabadba huzódik ki, midőn a felső b) nyílás lesz a dugaszszal elzárva.

E szellőztető készülék 1886-ban lett alkalmazva s mint az eddigi tapasztalat igazolta, kitűnően működött. A szobában folytonosan kellemes ozontartalmu levegő volt és a hőmérsék különbsége sem volt oly jelentékeny, mert összehasonlítva kísérletek útján igazoltatott, hogy szemben az oly szobával, melyben ezen szellőztető készülék alkalmazva nem volt, a hőfok különbsége összesen csak 1°-ot tett ki.

1. Ábra. Szobaszellőztető berendezés.

E készülék első alkalmazója, fentemlített Rikli orvos közlése szerint, minden szobában négy ilyen szellőztető rendszert alkalmazott, de elegendő, ha teli időben ezek közül egy vagy kettő tartatik működésben. A szellőztető nyílások körülbelül 10 cm. négyzetben. Az ily szobában télen a levegő annyira változik és oly tiszta, hogy a párak lecsapódása alig észlelhető. Azonkívül a lakás rendkívül száraz, a mi igen természetes, mert a képződő párak a kivonuló levegővel együtt elillanak. Már megépített házaknál, ha a falat nem kívánjuk megbolygatni e szellőztető készülék ugyanis pótolható, ha nagy a szobában, vagy kívülről a fal mentén ezen nyílásnak megfelelő csövek, illetve kürtök alkalmazhatók. Ez természetesen a csín és ízítés rovására megy, de a czelnak tökéletesen megfelel. K. . . i.

A tehénistálló.

A ki alaposan ismeri az állati testet s azon életfolyamatokat, melyek abban véghezmenni szoktak, okvetlenül meg van győződve arról, hogy a háziállataink elhelyezésére szolgáló épületek minősége ép oly nagy befolyással bír a benne tartózkodó állatok életére, mint maga a takarmányozás.

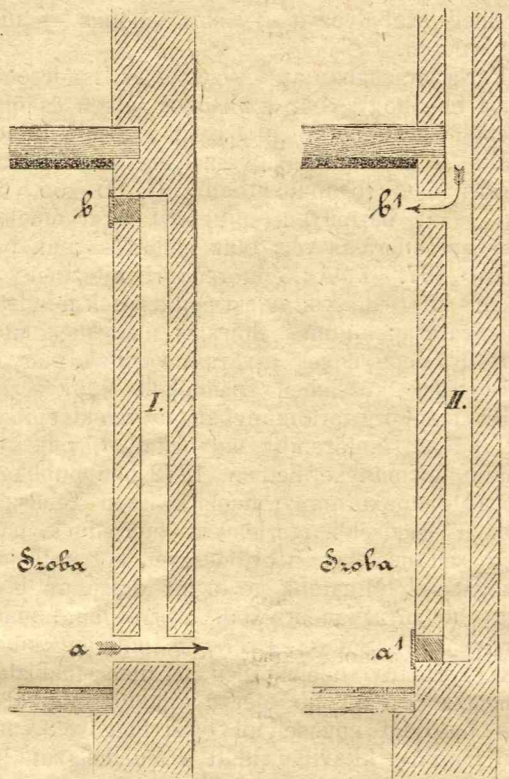
Állhat rendelkezésünkre kellő mennyiségben a legjobb takarmány, vezethetjük a takarmányozást a legnagyobb szakértelemmel s ott lehet a szakértelem mellett a legtisztább lelkiismeretesség és példás szorgalom az állatok gondozása körül, ha az istálló czélszerűtlenül épített, vagy hiányos berendezésű, nem fogja siker koronáznai törekvéseinket.

E tekintetben összes házi-állatainknak vannak igényeik, mindezek között azonban legkövetelőbbek a tejelő állatok.

1. a kellő védelem az időjárás viszontagságai és balesetek ellen.

Az ő egészségök fenntartását és kényelmük biztosítását czélzó intézkedésekben nem lehet szélsőség; annyival inkább nem, minthogy az ő egészségükkel igen sok esetben a saját vagy gyermekeink egészsége van összefüggésben. Nem esem tulságba, a midőn azt mondom, hogy fejős tehenek istállóinak czélszerű építésére és megfelelő berendezésére csak oly gondot kellene fordítanunk, mint midőn saját családunk számára építünk lakóhelyet. És mily sajtószzerű! Mig az egyéb háziállatok számára emelt lakóházak között akárhányánál találkozunk palotaszerű fényes épületekkel, addig éppen tehénistállóink mutatják legelszomorítóbb képét az elhagyatottságnak.

Azon kellekek között, melyekkel egy helyesen épített és jó berendezésű tehénistállónak birnia kell, legelső sorban említendő:

2. ábra. A szellőző működése nyáron.

Hazánk éghajlati viszonyai oly sajátosak, időjárásunk szélsőségei annyira tűrhetlenek, miszerint ezen kelleke a tehénistállónak nálunk elengedhetetlen. Nyáron a rekkenő forróság, télen a dermesztő hideg, s ezenkívül egy a nyári, mint a téli időjárás változékonysága, óvintézkedések hiányában, nemcsak az állat hasznavehetőségét csökkentenék, hanem igen sok esetben annak életét is fenyegetnék veszélyvel.

A kellő védelem biztosítása tekintetéből figyelemmel kell lenni:

- az istálló elhelyezésének;
- czélszerű fekvésének;
- az építéshez veendő anyagoknak megválasztására;
- az istálló méreteinek megállapítására.

a) A tehénistálló elhelyezése a majorudvarban.

Ha adott viszonyaink a választást megengedik, oly részen építsük majorudvarunknak a tehénistállót, mely egy kissé magasabban fekszik a többi felett s ezenkívül hol a talaj inkább lazább mint kötöttebb természetű.

Emelkedettebb hely hiányában mesterségesen kell azt létesítenünk (0.40—0.50 m. magasságban). Hol a leendő istálló talaja nemcsak kötött, de e mellett még vizenyős is, mielőtt az építkezést megkezdendők, elengedhetlenül a talaj alagsóvezéséről kell gondoskodni. A vizenyős talajra épített istálló mindig hidegebb és általában egészségelent.

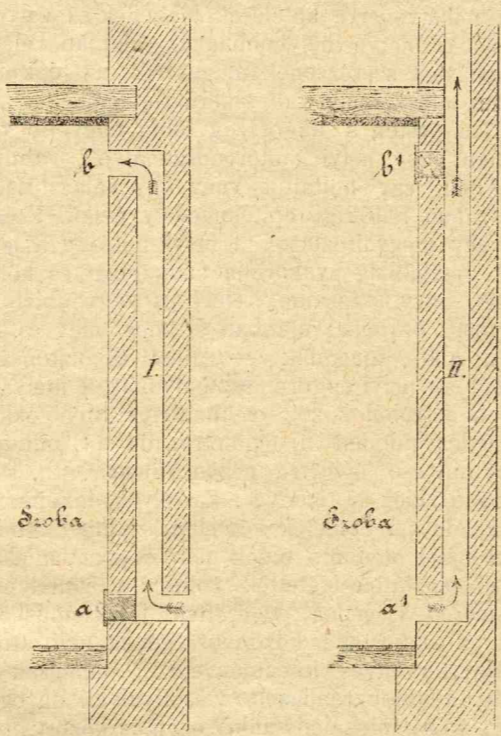
A könnyebb felügyeletre való tekintetből, ne legyen az istálló nagyon távol a gazdaság vezetőjének lakásától; s ha csak lehet, a pajtakert és a trágyatelepek között — nem igen távol egyikőtől sem — foglaljon helyet.

b) A fekvés.

Hogy mely égtáj irányában építtessék az istálló homlokzata, arra nézve a határozott szabályt felállítani nem tartom helyesnek, miután szerény nézetem szerint e tekintetben minden vidéken az uralkodó széljáratok az irányadók és ezenkívül nagy befolyással vannak még a helyi viszonyok is. Annyit azonban megjegyezhetünk, hogy legtöbb esetben az északnak fekvő épületek vannak leginkább kiteve a téli idő viszontagságainak s hogy nyáron át a legyek háborgatásai miatt a délnek fekvő istállóknak szenvednek állataink legtöbbet.

c) Az építéshez veendő anyagokról.

Oly anyagokból építsük istállóinkat, melyek rossz hővezető tulajdonságuknál fogva erre legalkalmasabbak. Közönségesen ismert dolog, hogy a természet-kőnek e tekintetben mögötte állanak a téglá, vályog stb. mesterségesen előállított építkezési anyagoknak.

3. ábra. A szellőző működése télen.

Az elemi csapások elleni védekezésre való tekintetből szintén nagyfontosságú az építkezési anyagok megválogatása. Ha csak viszonyaink megengedik, különösen a födeleket és földenyeket építsük tűzmentes anyagokból.

e) Az istálló szellőztetéséről.

Hogy az istálló levegőjének hőmérsékét állataink igényének megfelelőleg szabályozni tudjuk, erre nézve nem elégséges csupán az épület helyes terfogatának megadása, hanem szükséges az is, hogy czélszerű szellőztető-készülékek segítségével az istálló levegőjét koronként megújíthassuk, frissel válthassuk fel; annyival is inkább, mert egy szénssal és ammoniakkal fertőztetett levegőjű istálló az állatok egészségére különben is rendkívül ártalmas.

Igen sokféle szellőztető-készülékeket láthatunk alkalmazásban; az a födolog, hogy könnyen kezelhetők legyenek, t. i. könnyen nyithatók és elzárhatók; helyes arányban álljon előállítási árukkal czélszerűségük s ezenkívül oly elhelyezést adhassunk nekik, hogy az általuk előidézett légáramlással betegséget ne okozzunk állatainkban. (Folyt. köv.)

A házigomba ellenszerül Schwab, ipariskolai tanár a petroléumot ajánlja. Ismeretes, hogy mily károkat okoz a házigomba, ha az épületek falába, vagy fa alkatrészeibe befészkelődik. Ha a megtámadott fa alkatrészek és fal petroléummal kenetnek be, melyet ezek könnyen szivnak magukba, a gomba teljesen megsemmisítetik. A petroléummal eszközölt bekenés folytán a gomba megfeketedik és gyökerei mint fekete szálak válnak le. A gomba ezután teljesen elvész. Ugyan e törzés szerint a fa-szu ellen is sikerrel alkalmazható a petroléummal való bekenés.

A „Köztelek“ tudósításai.

Bonczodföld, Alsó-Bagod (Zalamegye), nov. hó. (Orosz Pál tudósítása.) (Időjárás és a vetések. — Szőlőmunka. — Állategészségügy. — Takarmánytermés. — Gabona- és gyümölcsárak.) Időjárásunk okt. hó 27-ig állandóan derült és meleg volt, 28-ától a hó végeig dermesztő hideg északi szél súvöltött kevés hóeséssel, mely azonban hamar elolvadt; ez idő óta folyton az év ezen szakában vidékünkön alig tapasztalt hideg uralg, 7-én reggelre a Reameur-hőmérő 6° hideget jelzett és csontkeményre fagyott minden. Szerencse, hogy a talaj teljesen száraz, mert különben gyenge vetéseinkben kiszámíthatatlan kár esett volna, a kisbirtokok igen kesőn kezdtek a vetést, ugy, hogy bizony még tekintélyes terület van elvetetlenül, a vetések általában gyengék, csak repcét látni helyenkint, mely kifogástalanul áll eddig. — A szőlőkben is szünetel a munka, oly szigorú az idő és kemény a talaj; szőlőfűdés legtöbb helyen még a kedvezőbb időben eszközöltetett, de döntés és egyéb munka nem teljesíthető. A kertekben is esett kár, a nagy hideg váratlanul jött, s kényesebb diszfákat, rózsákat sok helyen fedetlenül találta. — A gazdasági munkák közül csakis a trágyázás folytatható, mely a jó utak mellett serényen eszközölhető; szántásról szó sem lehet, nemcsak a fagy, de a rendkívüli száraz talaj miatt sem. Fadöntés, hordásra szinte alkalmasak a viszonyok. — Állategészségügyi viszonyaink javulnak, a ragadós szajes körömbetegség szűnik, s így remélhető, hogy az állatvadások ismét felszabadulnak, mi igen kívánatos is. Téli takarmány és szalma kielegítő mennyiségben áll rendelkezésünkre, s így ez irányban aggodalomra nincs is ok, legelőket még mindig lehet használni, de csak a természetes kaszálókon, heréseken, egyéb legelők már koparok. — Az állatok jó árban értékesíthetők, csak a sertések ára hanyatlott. — Gabonaáraink emelkednek: buza 10—10.40, rozs 10—10.20, jobb árpa 7, silányabb 6—6.25, zab 5.80—6, tengeri 6 frtig könnyen eladható. Burgonya 2—2.20 frt. — A szüretéről alig érdemes emlékezni, mert az nem is volt, a bor ára igen emelkedik s a kereslet nagy. — Gyümölcsünk csak szórványosan volt. A piacokon leginkább a szomszédos Vasmegyéből hozott gyümölcs, jelesen alma található, darabszám 1 krert, finomabb faj 1 1/2 kr., vagy különként 8—10 krert vásároltatik; gesztenye, dió kevés. — Egyáltalán az értékesítési viszonyok elég kedvezők, csakhogy kevés az eladásra kerülő termény, mert azok legnagyobb része július és augusztus hóban értékesített, valószínűleg a termelők nem jelentéktelen károsodására; de hat a legtöbb mezei gazdánál: «szükség törvényt bont», tudja, hogy később jobb eredményt érhet el, de az el nem odázható kiadások fedezése parancsolnak; bizonyosan igen sokan lesznek, különösen a kisbirtokok között, a kik a júliusban 9 frton értékesített búzát majd 12 forinton vásárolják pár hó múlva vissza.

Fogarás (Erdély), november hó. (Mohr Károly tudósítása.) (Mezei egérkár. — Későn kelő vetések. — Őszi szántás. — Az Olt és az 1885 XXIII. 55. §. törvény-czik. — Az olaszfajta tengerik. — Takarmányrépa. — A radnóth-i és maros-vásárhelyi marhavásárok. — Élénkebb marha, olesőbb sertésárak. — A szüret. — 2000 hold elégett erdő. — Nagy-szeben-fogarasi-vasút.) Az október hóban uralkodó folytonos szárazság miatt a mezei egerek milliói szaporodtak el s tanyájuk körül még azon kevés növényzetet is elpusztították a mit a könyörtelen sors a nap égető heve daczára életben hagyott. Ilyen időben kellett az őszit elvetni s mivel nagyobb birtokok nem várhat esőre, hogy a vetésnek biztosabb csirázási feltételeit lesse, a munkák kerülhetlen egymásutánja gátolja ebben és így az uradalom Erdély nagy részében idején elvezették vetési munkájukat, de legtöbb helyen 4—6 hétig is csirázatlanul hevert a mag a teljesen kiszáradt földben. Kérdéses lett, hogy a csávázott, tehát inbibált buza vetőmag nem veszítette-e el több heti veszteglése alatt csiraképességét; a fogarasi

uradalomban ismételtén megvizsgált ilyen vetőmagnál azonban konstatáltott, hogy az csiraképességében mit sem szenvedett. Október végével 5—7 foku fagy állott be Fogaras, Brassó és Szeben felekegy részét, a Kárpátokat pedig föl a «Kelemen» havasáig és a radnai «Királybaba»-ig vastag hólepel takarta, mely azonban a völgyben pár nap alatt vízzé és így a vetésekre valóságos áldássá vált. Most déli szelek enyhe esőket terelnek vidékünkre és minthogy a vegetációhoz megkívántató hőfok meg van, vetéseink hihetőleg pár nap alatt szemlátomást javulni fognak. Ugyane kedvező időjárás viszonyok folytán az ősi szántás is teljes erővel folyik. Munkákész elegendő van, minekutánna a nép időszaki főmunkáját a tengeritörést és ősi vetést befejezte. Az állatállomány általában egészséges csak a bivalyoknál fordultak elő itt-ott egyes antrax esetek. A legeltetés, helyesebben a legelőn való koplálás, a községekben általános és egész tél alatt folyik; egy lábnyi magas hó népünket nem akadályozza abban, hogy marháját, legfőképpen lovait és juhait, legelőre ki ne hajtsa, hadd kaparásza ki a hó alul a sovány avart! no meg az Olt és patakok mellett levő gyenge fűzessarjat, a mit nem érdemes fejtszéval kiirtani, okvetlenül le kell rágatni, így legalább a jégzajlás és nyári áradások annál könnyebben elbannak a laza partokkal, melyek, hogy minden évben más helyen vannak az bizonyos és hogy a védelmükre megirt 1885 XXIII. t.-cz. 55. §-a végrehajtva nincs, az még bizonyosabb. A kapások termése most már megállapítható, tengeri jó közepes 11—20 q csöves holdanként, igen szárazon és jó minőségben került be, ugy, hogy az olasz fajták Cinquantino pignoletto firenzei 100 kilo csövese próbaképp morzsolva 78—80 kg. szemet adott. A takarmányrépa hozama várakozáson alul maradt; szárazabb fekvésekben nem fejlődhetett, oly helyeken pedig, hol rendes viszonyok között tulságos sok a víz, ez évben kisebb területeken igen szép eredményt adott az átlagok ez okból is a szélsőségekben járnak, van 120—250—300 q holdanként; itt-ott egy-egy holdon közel 400 q is termelt. Vörös heremag termése közepes, minősége igen jó. A gabonárák folyton emelkedőben vannak, legutóbb jegyez: buza 10 frt, rozs 8 frt, zab 5.80, tengeri 6.60—7.00, bab 6 frt, borsó 9 frt mind 100 kg.-ként loco Fogaras. A legutóbbi nevezetesebb erdélyi vásárok november 1—2 Radnóthon és 8—9 Maros-Vásárhelyt nem igazolták a marhaárak hirtelen felszökkenésének indokolt voltát, mert a vételkedv tartózkodó és ezért a forgalom is tetemesen csekélyebb volt, mint előbbien években. Radnóthon egy pár szesgyár vásárolt alig több mint 16 wagonra való fehér ökröt; növendék-állatok, idei tinók iránt némi kereslet volt, gr. Nádasdy iratosi uradalma és a fogarasi állami uradalom mintegy 90 dbot vásároltak, a fogarasiak párját átlagban mintegy 86 frton vették; Maros-Vásárhelyen első napon nagy felhajtás mellett élénkebb forgalom is fejlődött, kivált nagyobb igasökrökben, melyeket budapesti, aradi, nagyváradi, kolozsvári hízalók vettek; több mint 30 wagonra való hajtattott a vasutra. Idei tinók párja nagyobb vételknél 94 frt körül volt, de első minőségű 9—10 hónapos tinók dbja 50—60 frton, sőt szemtanuja vának, midőn egy székyei atyafi egy ilyen koru igaz, hogy remek testalkatú tinóért 82 frtot fizetett. Hízaladák az ökrök párjait átlag 310—315 forintot fizettek. Magyar tehenek 100—150 frton keltek, első minőségű tehenek tenyésztésre ennél még sokkal magasabb áron is tartattak. Sertések olcsók, üzerek állitása szerint elsőly kilója 20 kron vehető. Ló a M.-vásárhelyi vásáron, mint rendszeren sok eső minőségű helyi képviselve, ára magas. A szüret, bár Fogarasmegyé Olt balparti részén szőlő nem termeltetik, annyiban érdekel minket mégis, hogy szomszédáságunkban az Olt jobb partján levő Kis-Sink vidéke kiterjedt szőlőtermelést üz és magas árakat ért el a mennyiben az idei must literjét 20—22 kron adta el és hallomás szerint Erdély többi részeiben is ez volt a must legalacsonyabb ára az idén. Sajnos, hogy mennyiség tekintetében sok helyen méltán

panaszkodtak. Erdőegészeink bár évente vannak kisebb nagyobb kiterjedésben, oly dimenziókat, mint a mult hó végével bizonyára, régen értek el; ez alkalommal a kincstárnak új-sinkai erdőben pusztított el a tűz állítólag közel 2000 holdat, a napilapokban ezen erdőegészekekről hosszabb tudósítások közöltettek, mikre nézve csak azt jegyzem meg, hogy azon körülmény, mintha egyes községek is imminens tűzveszélyben forogtak volna, szerencsére nem állt fenn, mert arról gondoskodik a jó nép, hogy az erdő ne nőjön be a falujába. A nagyszében fogarasi vasút feleknagyszébeni szakaszán a munkálatok már nagyon előhaladt állapotban vannak, ugy, hogy nem sokára a magas építmények kerülnek sorra, a felek-fogarasi vonalon azonban az építményeken foly a munka.

Gyorok (Ardmege), november hó. (Molnár Lajos tudósítása.) (Megjött az eső. — Szőlőmunkák. — Marhaállomány s állategészségügy.) A hosszós szárazság után végre esik az eső csövestől. Nagyon szomjuhozta az esőt minden. Még a vizerek is megpedetek a hosszós szárazság miatt. Különösen kedvező az időjárás a még ki nem kelt vetésekre. A hol az ősi vetéssel végeztek, a tavasziki alá való szántás kezdetét vette. Mezőgazdasági munka a takarmányozási munkáktól, eltekintve nincs más. A szőlőgazdasági munkák azonban annál erősebben haladnak. A zöldajtásos bujtással való felújításra berendezett táblákban a zöldajtások állandó helyeikre lebujtattak, s e munkálat az egész vidéken folyamatban, imitt-amott már végére van. A vesszőszedés és elrakása, valamint a szőlőfűdés folyamatban van. A napszám mind munkáknál gyermek- s asszonynapszámot is belefoglalva 25—35—40 krig megy s bárminő nem magas is az, de van a népek keresete, a mire az elpusztult szőlők miatti pénzhányban roppant szükség van. A rigolozásnál fizetünk □^o-enkint 8 kről 16 krig, 16 kr már a teljesen köves vagy kótálajba megy. A marhaállomány a kopár legelőkről beszorult, no de termelt kukoricaszár annyit, hogy a szegénység marhája azon kitelel a tél folyamán. Vidékünk nem szénatermő vidék s így abból még a nagyobb gazdak józaga sem sokat lát. Mástulomban a vidék állategészségügyileg jól áll;

Szobloho (Trencsénmege), november hó. (Nemák János tudósítása.) (Súlyos termés. — Vetések állása. — Elégedetlenség a gazdaközönség körében. — Fenyegtet az éhínség.) Az emlékeztes 1866-ik év óta, melyben az ősi vetéseket a fagyok tönkretette, és a tavaszikiak annyira ártottak, hogy termésünk jóformán nem volt, ez évben fordult elő, hogy veteményeink nagy része megsemmisült, így a rozs kipállás, a lencse, borsó, búkköny pedig a folytonos esőzések okozta megdülés és a még soha nem látott elgázosodás folytán kat. holdankint a buza 8—10, az árpa 8—14, a zab 9—15, a köles 10—12, a bab pedig 9 hektoliter részben fejletlen könnyű minőségű magot szolgáltattott. A burgonyának csekély hozamát a penészgomba tizedelte meg. A megyénk több vidékének más években nevezetesebb jövedelmet hajtó gyümölcsösökből is, csak helyenkint pénzlehetek keveset. A czukorrépa adott még a legjobb termést, kat. holdankint 120—150 mmt. Vetéseink silányak, a szárazság mellett nem fejlődtek s így jövő kilátásaink is vajmi szomorúak. A gazdasági helyzete vidékünkön mind súlyosabb válik; legtöbbben adójukat magas percentszerű kölcsönként pénzzel fizetik ki, az elégedetlenség folyton növekedik, hogy a várva-várt s a gazda sorsán lendítő törvények, még mindig csak az ígért földjét képezik. Hogy a buzának és az elenyészőleg kis mennyiségben piacra kerülő rozsoknak ára mm.-kint egyenlő, vagyis 10—11 frtig, az árpáé 6—7 frtig, a zabé 6—6.50 frtig, a kölesé 3—3.50 frtig, a babé 9—9.20 frtig, a czukorrépaé —.90 frtig, a burgonyáé 2.80 frtig a marha- és sertésusznak kilója 52 kr ürúhus pedig 44 kr. Egy pár nagy jármos ökr 250—270 frt egy jól kifejtett ártány 16—18 frt, egy kímustrált kos pedig 6—7 frtért megszerezhető. A megye felső járásában az éhínség fenyeget, mert burgonyatermésük a lehető legrosszabb volt. A szomszéd örö-

A bécsi 1890. évi mezőgazdasági és erdőészeti kiállításon a nagy díszoklevéllel kitüntetett
Thomas-salakból készült Phosphát-liszt

legjobb és legbiztosabb **műtrágya**, több évi hatással, **phosphor-tartalom 20-24%, porfinomsága 75%** ajánlja utányos áron azonnali vagy későbbi szállítással
Sátori Miksa és Mór phosphátliszt-gyára
 Budapest, IX., Dandár-n. 25.

Peronospora Viticola.

Írta: **Sajó Károly.**

Ára: 1 frt 50 kr. — Kapható a kiadóhivatalban.

TEHENEKET

Felsőínthali	175 frtft
Alsóínthali	200
Etschthali	230

szállítók kocsiakomanyban, bármely magyarországi vasúti állomáshoz **bérmertesen** szállítva hasas vagy borjus állapotban.

Poland China

és Yorkshire kan. koca és malacok — 1 érmily kora készletben van és legutányosabban eladók.

PICK OSWALD

tenyész- és haszonállat-üzlet
 BUDAPEST, VII. HUSZÁR-UTCA 10.

Téli és nyári pata- és körömvasalás.

Észszerű, tartós és olcsó.

Normális körömvasalás

Szabadalmazott lapatkók

Német és angol szerkezetű patkók.

Lovgó, vadász, futópatkók, gummi- és kőművelés patkók.

Levegőelvonók stb.

Pata- és körömcségek, csavartamreg, patkó szerkeszkek és eszközök.

Arégyesek, rajzok és minták ingyen és bérmentve.

M. HAANS SÖHNE,

és. és kir. udvari szállítók.

(A csög 1795 óta áll fenn.) **Bécs, I., Strauchgasse 2.** (A csög 1795 óta áll fenn.)

Baranyai zöld szőlő-ajtás,

mint a magyar szőlőgarda legértékesebb terméje.

Írta: **Dezső Miklós.**

Kapható a Köztelek kiadóhivatalában. — Ára 30 kr.

Ujdonság
 névjegyekben,
 minták kívánatra kész-
 séggel küldetnek.
 Dívtos alaku
 és színü
 levélpapírok

egy helyek
 mint leányok és férfiak
 számára.

E. M. K. E.

levélpapíros,

a legszebb és legolcsóbb, azonkívül jótékonyaságot is teszünk annak vé-
 telével.

Egy doboz 1 frt.

Károlyi György papirkereskedésében, Budapest, V., Dorottya-u. 10.

Bankkölcson.

Tőlefelezéssel egyült 45 évre 5%, esetleg 5 1/2%, minden 100 frt után 97 frt 50 kr fizetetik ki közpénzben. **Beckötség 150-250 frtig.** — Ez nem listák előnyöknek, pedig mégis az, mert ha az összes bankokat Ausztriában és Magyarországon összevéve tagyuljuk, hess alanyja egy sem ad oly magas kölcsönt mint ez, pedig 65. hogy a birtokos összes tartozásait egy helyen convertálhassa.

KECZER BERTALAN, földbirtokos,

Sáros-Bogdány, via Abos.

KLOSS György
 Fényképezési műintézet
 BUDAPEST
 N. havani utca 18. sz.
 Elvállal mindenféle fényképet, albuminártyákat gépek-
 nél, gyorsan és tisztasággal, s a f.
 PHOTOLITHOGRAPHIA, GENEOGRAPHIA,
 FÉNYNYOMAT, AUTOCGRAPHIA, FÉNYMÁSOLAT.
 ORSZÁGOS KIÁLLITÁS 1883. KÖZLEMÉNYEK ÉS ÉRTEKEZÉSEK BUDAPEST 1883.
 KÖZLEMÉNYEK ÉS ÉRTEKEZÉSEK BUDAPEST 1883.

SACCHARIN

300-szor édesebb a cukornál, teljesen ártalmatlan, tör-
 vényileg is megengedett, nélkülözhetlen bor és must
 javításánál, a virágosodást és ezésképződést megakad-
 lyozza, zamakát nemestül, alkalmas kávéra, édesítőre,
 és jóízűnek. Ára: 1 kilo 65 frt, 1/2 kilo 34 frt, 1/4 kilo
 14 frt 62 kr. Feltétel: rögön vagy utánvétel.

HAHN MÖRITZ

németkőri kereskedelmi bizományosi üzlete
BÉCS, II., Franzensbrückerstrasse 17
 Elvállalja mindennemű áruk és termények beszerzését és el-
 adását, pénzkövetlést a legelőnyösebb feltételek mellett.

Heilingger János és társa

műtrágyagyárosok
BÉCS, Zwischenbrücken és Oderberg
 (Osztrák-Szilézia)

Fióküzlet: **BUDAPEST.**

Ajánlják a legjobb koncentrát

műtrágyáikat,

u. m.: guanó, spodium- és csontszuperfoszfát,
 kénvasas ammóniak és káli, chilisátrórum,
 Thomas-salak, káli, causticit és Perugano
 stb. a legutányosabb árak mellett.
 Levélkelet és megrendeléseket a központi
 irodájhoz, **Bécs, Neuhau, Lindgasse 2**
 intézni kérjük. — Magyar levelezés.

TRELLINGER IGNÁZ

ingatlan ügynöksége

Pozsony, sétatér 4.

Ajánlja pontos és titoktar-
 tás melletti közbenjárását

**jóságok vétele, eladá-
 sa és bérbeadásánál.**

Mindennemű tudósítások,
 levélhílyeg becsatolása ec-
 tén, szivesen szolgál.